

ເຫດຜົນເກົ່າ ເວົ້າໃໝ່ ທີ່ຍັງຟັງຂັດງ:

ຄຳຊີ້ແຈງຂອງລັດຖະບານລາວ
ຕໍ່ຂໍ້ແນະນຳຈາກກອງປະຊຸມທົບທວນ
ປະຈຳໄລຍະດ້ານສິທິມະນຸດ ຮອບທີ 2

2 ກໍລະກົດ 2015

ໃນວັນທີ 24 ມິຖຸນາ, ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ປະກອບຄຳຊີ້ແຈງຕໍ່ 196 ຂໍ້ແນະນຳຈາກກອງປະຊຸມ
ທົບທວນ ປະຈຳໄລຍະ ຮອບທີ 2 ທີ່ໄດ້ຈັດຂຶ້ນເມື່ອເດືອນມັງກອນ ທີ່ນະຄອນເຈນີວາ.¹

ໃນນັ້ນກໍ່ບໍ່ຄ່ອຍມີຫຍັງໃໝ່. ອັນທີ່ອາດພົ້ນເດັ່ນກວ່າໝູ່ອາດແມ່ນວາທະສາດທີ່ເອົາມາເວົ້າຄືນ,
ທີ່ຍັງຟັງຂັດງ ຢູ່.

ສົນທິສັນຍາສາກົນວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງບຸກຄົນທຸກຄົນຈາກການຖືກບັງຄັບໃຫ້ສູນຫາຍ (ICPPED)

ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ຕົກລົງວ່າຈະໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ (ratify, ຮັບຮອງນຳໃຊ້) ຕໍ່ ICPPED ໃນ
ກອງປະຊຸມ UPR ຮອບທີ 1 ເມື່ອປີ 2010. ເຖິງແມ່ນວ່າ ສຸດທ້າຍຈະບໍ່ໄດ້ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ, ແຕ່
ກໍ່ອີກເທື່ອໜຶ່ງໄດ້ຮັບ ເອົາຂໍ້ແນະນຳໃຫ້ເຮັດແນວນີ້ ຈາກເນເທີແລນ, ແຄນາດາ, ອາເຈນຕິນາ
ແລະສະເປນ (ຂໍ້ທີ 20, 21 ແລະ 27).

ແຕ່ ລັດຖະບານລາວ ບໍ່ຍອມຮັບເອົາຂໍ້ແນະນຳ ຈາກອູຣູກວາຍ (ຂໍ້ທີ 22) ທີ່ຂໍໃຫ້ມອບ ສັດຕະຍາບັນ
ຕໍ່ສົນທິ ສັນຍາ ໂດຍບໍ່ມີຂໍ້ແມ້ໃດໆ, ໂດຍຊີ້ແຈງວ່າ ຕົນ “... ຈະ ໃຫ້ ສັດຕະຍາບັນໄດ້ກໍ່ຕໍ່ເມື່ອ
ໄດ້ສຶກສາກ່ຽວກັບ ສົນທິສັນຍາ ຢ່າງລະອຽດເສຍກ່ອນ.”

ອິຕາລີ, ບຣາຊິລ, ເຢຍລະມັນ ແລະຝຣັ່ງ (ຂໍ້ທີ 23-26) ກໍ່ໄດ້ແນະນຳໃຫ້ມອບສັດຕະຍາບັນຕໍ່
ສົນທິສັນຍາ, ໄປພ້ອມໆກັບການສືບສວນກໍລະນີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຢ່າງເປັນກາງ ແລະລະອຽດຖີ່ຖ້ວນ.

ຂໍ້ແນະນຳເຫຼົ່ານີ້ ກໍ່ບໍ່ໄດ້ຖືກຮັບເອົາ ຍ້ອນວ່າ “ກໍລະນີທີ່ຖືກກ່າວຫານັ້ນ ໄດ້ຮັບການສືບສວນ
ໂດຍເຈົ້າໜ້າທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງແລ້ວ ແລະເຫັນວ່າຂໍ້ກ່າວຫາດັ່ງກ່າວບໍ່ແມ່ນຄວາມຈິງ.”

ICPPED ມີທັງໝົດ 18 ໜ້າ, 7,234 ຄຳ. ເວລາ 5 ປີ ນັ້ນເຫຼືອເພື່ອສຳລັບການສຶກສາຢ່າງ ລະອຽດ,
ໂດຍສະເພາະ ເມື່ອໄດ້ລົງນາມໄປກ່ອນໜ້າແລ້ວ.

ນອກນັ້ນ, ຖ້າພົບວ່າການກ່າວຫາທັງໝົດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບອາຊະຍາກຳເປັນເລື່ອງບໍ່ເປັນ ຄວາມຈິງ, ຍ້ອນ
ຫຍັງ ຈຶ່ງເປັນໄປບໍ່ໄດ້ທີ່ຈະໃຫ້ສັດຕະຍາບັນຕໍ່ສົນທິສັນຍາ ໂດຍບໍ່ມີຂໍ້ແມ້?

ສົມບັດ ສົມພອນ

ໃນຂໍ້ແນະນຳຈາກເຢຍລະມັນ, ລັກຊຳເບີກ, ໂປແລນ, ບໍຕູເກດ, ສວີເດັນ, ສວີດເຊີແລນ, ອັງກິດ,
ອອສເຕຣເລຍ, ການາດາ, ແລະຟິນແລນ (ຂໍ້ທີ 25, 94-101, 151) ໄດ້ສະເພາະເຈາະຈົງ ຮຽກຮ້ອງ

ໃຫ້ລົງມື ສືບສວນທັນທີ ໂດຍນຳໃຊ້ທຶນງານເອກະລາດ ຕໍ່ກໍລະນີການຫາຍສາບສູນ ຂອງ ສົມບັດ ສົມພອນ.

ຂໍ້ແນະນຳບາງອັນແມ່ນໄດ້ຖືກຮັບເອົາ, ແຕ່ບາງອັນກໍບໍ່ຖືກຮັບ ຍ້ອນວ່າ “... ມີບາງສ່ວນ ນຳໃຊ້ພາສາ ຫຼືສຳນວນ ທີ່ຍັງບໍ່ສະແດງເຖິງຄວາມເປັນຈິງໃນ ສປປ ລາວ.”

ເຖິງຈະມີຂໍ້ແນະນຳ UPR ຈາກ 20 ປະເທດ, ການຮຽກຮ້ອງຈາກລັດຖະບານ ແລະຜູ້ນຳໂລກ ຫຼາຍຄັ້ງ, ແລະ ຂໍ້ສະຫຼຸບຈາກສຳນັກງານຂ້າຫຼວງໃຫຍ່ດ້ານສິທິມະນຸດຂອງ ອົງການ ສະຫະປະຊາຊາດ (UN OHCHR), ຄະນະເຮັດວຽກກ່ຽວກັບຄົນສູນຫາຍ ຈາກການບັງຄັບ ຫຼືຄວາມບໍ່ຍິນຍອມ (WGEID), ສະຫະພາບຢູໂຣບ, ແລະເກືອບທຸກອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ດ້ານສິທິມະນຸດ, ລັດຖະບານລາວກໍຍັງຍືນຍັນ ຢ່າງໜຽວແທ້ວ່າຕົນ ໄດ້ດຳເນີນການສືບສວນ ຢ່າງຈິງຈັງແລ້ວ.

ທາງການລາວ ຍັງຄົງໄດ້ສ້າງຕັ້ງຄະນະກຳມະການຂຶ້ນແລ້ວ, ແຕ່ບໍ່ເຄີຍເຜີຍລາຍຊື່ຂອງ ສະມາຊິກໃນ ຄະນະດັ່ງກ່າວ; ເພິ່ນໄດ້ກ່າວຄືນວ່າ ໄດ້ທຳເນີນທຸກບາດກ້າວຂັ້ນຕອນທີ່ຈຳເປັນ, ແຕ່ບໍ່ເຄີຍໄດ້ເຜີຍແຜ່ ເອກະສານ ໃດໆ; ເພິ່ນຍືນຍັນວ່າຕົນພ້ອມຮັບຄຳແນະນຳ, ແຕ່ອັນທີ່ໄດ້ ສະເໜີຜ່ານມາແມ່ນຖືກ ປະຕິເສດແບບລວບລຽງ.

ແລະອີກເທື່ອໜຶ່ງ ເພິ່ນຍັງໃຫ້ຄຳເຫັນວ່າອາດເປັນຂໍ້ຂັດແຍ່ງເລື່ອງທຸລະກິດ ຫຼື “...ກັບກຸ່ມ ອາຊະຍາກອນ,” ເຖິງແມ່ນວ່າເພິ່ນຈະບໍ່ເຄີຍນຳສະເໜີຫຼັກຖານເພື່ອຍັງຍືນຍັນຂໍ້ກ່າວ ຫາທີ່ບໍ່ມີເຫດຜົນ ດັ່ງກ່າວ.

ລັດຖະບານລາວ ຍັງຍັງຄົງໄດ້ອອກບົດລາຍງານ, ແລະແຈ້ງໃຫ້ພາກສ່ວນທີ່ສົນໃຈ ແລະຄອບຄົວ ຮັບຮູ້ຢູ່ ຕະຫຼອດ. ແຕ່ບໍ່ມີລາຍງານໃໝ່ມາໄດ້ 2 ປີແລ້ວ, ແລະອັນທີ່ອອກມາ ກໍບໍ່ມີເນື້ອໃນຫຍັງນອກຈາກ ການປະກາດວ່າທາງເຈົ້າໜ້າທີ່ບໍ່ໄດ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ເຫດການນີ້, ແລະວ່າການສືບສວນຈະຍັງດຳເນີນຕໍ່ໄປ.

ໃນບົດກ່າວເປີດຕໍ່ກອງປະຊຸມສະພາສິທິມະນຸດຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ (UN Human Rights Council), ທ່ານ ທອງພັນ ສະຫວັນເພັດ, ຜູ້ຕາງໜ້າລັດຖະບານລາວ ປະຈຳກຸງເຈນີວາ ກໍໄດ້ກ່າວ ບົດທ່ອງ ຂຶ້ນໃຈອັນເກົ່ານີ້, ແລະເສີມວ່າ “ກໍລະນີການຫາຍຕົວເປັນເລື່ອງຊັບຊ້ອນ ແລະຍາກທີ່ຈະ ແກ້ໄຂໄດ້ໄວ, ພວກ ເຮົາ ຕ້ອງການເວລາ...”

ແລ້ວເປັນຫຍັງຈຶ່ງບໍ່ຍອມຮັບຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ? ເປັນຫຍັງຈຶ່ງໃຊ້ເວລາຫຼາຍກວ່າ 2 ປີເຄິ່ງ ໃນການ ເຜີຍແຜ່ພາບບັນທຶກຈາກກ້ອງວົງຈອນບິດ, ໃນການເຜີຍແຜ່ເອກະສານ, ຫຼື ການດຳເນີນຂັ້ນຕອນ ພື້ນຖານໃນການ ສືບສວນຢ່າງຈິງຈັງ ທີ່ຄວນຈະໃຊ້ເວລາພຽງແຕ່ ອາທິດດຽວເທົ່ານັ້ນ?

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສົມວນຊົນ

ສວີເດັນ (ຂໍ້ທີ 37) ສະເໜີໃຫ້ຍົກເລີກກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສົມວນຊົນທີ່ “...ຕັ້ງໃຫ້ສິທິມະນຸດ ແລະສິທິບຸກຄົນຂັ້ນ ພື້ນຖານ ທີ່ຂັດກັບຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ ເປັນອາຊະຍາກຳ.”

ປະເດັນດັ່ງກ່າວບໍ່ໄດ້ຖືກຍອມຮັບ “...ພຽງເພາະວ່າ ບໍ່ມີກົດໝາຍ ຫຼືດຳລັດໃດໆໃນ ສປປ ລາວ... ທີ່ຖືກການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິທິມະນຸດຂັ້ນພື້ນຖານ ເປັນອາຊະຍາກຳ.”

ດ້ານສື່ມວນຊົນ ທີ່ຄວບຄຸມໂດຍລັດ ກໍ່ຄົງຈະບໍ່ອອກມາກ່າວຂັດແຍ້ງກັບຄຳເວົ້ານີ້.

ສະຖາບັນສິທິມະນຸດແຫ່ງຊາດ

ຂີລີ, ເນປານ, ຕີມໍ-ເລສເຕ, ການາດາ, ຮອນດູຣັສ, ອິນເດຍ, ລັດເວຍ, ຄໍສຕາຣິກາ, ບໍຕູເກດ, ແລະອີຢິບ (ຂໍ້ທີ 51-60) ສະເໜີໃຫ້ມີການສ້າງຕັ້ງສະຖາບັນສິທິມະນຸດແຫ່ງຊາດ ທີ່ເປັນ ເອກະລາດຂຶ້ນ ໃຫ້ສອດຄ່ອງ ກັບຫຼັກການປາຣີສ (Paris Principles). ປະເດັນນີ້ກໍ່ໄດ້ ຖືກສະເໜີແລ້ວໂດຍ ການາດາ, ອີຢິບ, ແລະ ເຢຍລະມັນ ໃນກອງປະຊຸມຮອບທຳອິດ.

ທາງການຕອບວ່າ ໃນຂະນະທີ່ມີການພິຈາລະນາຕໍ່ການສ້າງສະຖາບັນດັ່ງກ່າວ, ຂໍ້ສະເໜີທີ່ກ່າວມານັ້ນແມ່ນ ບໍ່ສາມາດຮັບເອົາໄດ້ ຍ້ອນວ່າ “...ໃນພາກປະຕິບັດ ສປປ ລາວ ມີກົນໄກແຫ່ງຊາດ ໃນການແກ້ໄຂສິທິມະນຸດ, ເກືອບຄ້າຍຄືກັບສະຖາບັນສິທິມະນຸດແຫ່ງຊາດ (NHRI) ທີ່ອີງໃສ່ຫຼັກການປາຣີສ.”

ໜ້າເສຍດາຍ ທີ່ໃນຕົວຈິງແລ້ວ ບໍ່ມີສະຖາບັນ ຫຼືອົງການຈັດຕັ້ງໃດ ທີ່ມີເອກະລາດພຽງພໍທີ່ຈະຕັ້ງຄຳຖາມຕໍ່ ກັບຄຳກ່າວນີ້ໄດ້.

ສົນທິສັນຍາສາກົນວ່າດ້ວຍສິດພົນລະເມືອງ ແລະ ສິດທາງການເມືອງ (ICCPR)

ຝຣັ່ງ (ຂໍ້ທີ 129) ສະເໜີໃຫ້ປະຕິບັດຕາມ ICCPR ຢ່າງໃກ້ຊິດກວ່າເກົ່າ, ໂດຍສະເພາະເລື່ອງອິສະລະພາບຂອງສີ່, ການສະແດງອອກ ແລະ ການສະມາຄົມ, ລວມເຖິງສຳລັບນັກປົກປ້ອງ ສິທິມະນຸດ ແລະອົງການທີ່ບໍ່ ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ. ອີກຫຼາຍປະເທດ ກໍ່ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ສະເໜີ ທີ່ຄ້າຍຄືກັນ.

ຂໍ້ສະເໜີສ່ວນຫຼາຍບໍ່ຖືກຍອມຮັບ, ດ້ວຍຄຳອະທິບາຍເດີມໆທີ່ວ່າ ອິສະລະພາບດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ຮັບການຮັບຮອງພາຍໃຕ້ລັດຖະທຳມະນູນ, ແລະກໍ່ບໍ່ມີນິຕິກຳໃດ ທີ່ແນໃສ່ປາບປາມ ພວກເຂົາ.

ຄຳຕອບທີ່ອອກມາຍັງສືບຕໍ່ວ່າ, “ລັດຖະບານລາວ ສົ່ງເສີມໃຫ້ສື່ມວນຊົນ, ບັນຍາຊົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງ ທາງສັງຄົມຕ່າງໆ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສຶກສາ, ສະໜັບສະໜູນ ແລະຕິດຕາມ ວຽກງານສິທິມະນຸດ. ອົງການ ຈັດຕັ້ງເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການຂອງ UPR...”

ເປັນທີ່ຮູ້ກັນດີແລ້ວວ່າ ສື່ມວນຊົນແມ່ນຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄວບຄຸມຂອງລັດ, ຂໍ້ຄັດຄ້ານຈາກ ປະຊາຊົນ ແມ່ນຖືກປາບປາມຢ່າງຮຸນແຮງ, ແລະອົງການສິທິມະນຸດ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸມັດ.

ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມຕ່າງໆກໍ່ຮູ້ດີວ່າ ບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈ, ການຂຶ້ນທະບຽນອົງກອນ ຫຼື ການສະເໜີ ກິຈະກຳໃດໆ ທີ່ມີຄວາມໝາຍໃນການແກ້ໄຂບັນຫາສິທິມະນຸດແມ່ນຖືກປະຕິເສດທັນທີ.

ໃນຂະນະທີ່ບົດລາຍງານ ແລະຖະແຫລງການຂອງລັດຖະບານ ເນັ້ນໃຫ້ເຫັນການປຶກສາຫາລື ຮ່ວມກັບອົງ ການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ, ແຕ່ບໍ່ປາກົດມີປະໂຫຍກໃດ ທີ່ເວົ້າເຖິງເນື້ອໃນ ຫຼື ຜົນ

ໄດ້ຮັບຈາກການປະຊຸມເຫຼົ່ານີ້, ແລະ ໂອກາດທີ່ອົງການຈັດຕັ້ງເຫຼົ່ານີ້ຈະກ້າສະແດງຄໍາເຫັນອອກມາ ແບບເອກະລາດ ກໍ່ຍິ່ງມີໜ້ອຍ.

ນອກນັ້ນກໍ່ຍັງບໍ່ມີການກ່າວເຖິງການມີສ່ວນຮ່ວມໃນອາດິດ ຫຼືຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນອະນາຄົດ ຂອງອົງການ ຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຫຼືການຕິດຕາມຂໍ້ແນະນໍາຈາກ UPR ເລີຍ. ໃນຕົວຈິງ ບົດບາດ ຂອງອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ໃນ ການໃຫ້ຄວາມຮູ້, ການສະໜັບສະໜູນ, ການຕິດຕາມ, ແລະວຽກອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສິທິມະນຸດນັ້ນ ຍັງເປັນພຽງວາທະສິນຊື່ໆ.

ສະຫຼຸບ

ຄໍາຕອບຫຼາຍອັນທີ່ມີຕໍ່ຂໍ້ສະເໜີຈາກ UPR ແມ່ນກ່ຽວພັນເຖິງຄວາມອາດສາມາດທີ່ມີຈໍາກັດ, ຄວາມຕ້ອງ ການດ້ານເວລາ ແລະງົບປະມານເພີ່ມເພີ່ອສຶກສາສົນທິສັນຍາ, ພິຈາລະນາ ລະບຽບການ, ບົດລາຍງານ ຄວາມຄືບໜ້າ, ແລະເພື່ອຕອບສະໜອງຂໍ້ສະເໜີຕ່າງໆ.

ຄວາມຕ້ອງການຂອງສະພາສິທິມະນຸດແຫ່ງສະຫະປະຊາຊາດ (UN Human Rights Council) ລວມເຖິງ ກົນໄກຂອງສະພາກໍ່ມີຫຼາຍ.

ໃນຂະນະດຽວກັນ, ລັດຖະບານລາວ ກໍ່ມຸ່ງຫວັງທີ່ຈະເປັນສະມາຊິກໃນສະພາດັ່ງກ່າວ, ເປັນ ປະທານອາຊຽນ, ຫຼຸດພື້ນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ, ແລະວິທີການ ອື່ນທີ່ຈະເສີມສະຖານະພາບທາງ ສາກົນຂອງຕົນ.

ແລະສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ກໍ່ປະກອບໃຫ້ກັບສິ່ງທີ່ຟັງຂັດໆ, ແຕ່ສິ່ງທີ່ຕ້ອງການບໍ່ແມ່ນຄໍາເວົ້າທີ່ມ່ວນ, ຫາກເປັນການແກ້ ໄຂຫຼາຍກວ່າ.

ການແກ້ໄຂຈະສະແດງອອກໄດ້ດີທີ່ສຸດ ໂດຍການແກ້ໄຂກໍລະນີຂອງ ສົມບັດ ສົມພອນດ້ວຍ ຄວາມຈິງໃຈ.

*... ການຫາຍຕົວໄປຂອງ ສົມບັດ ສົມພອນ ບໍ່ແມ່ນກໍລະນີໂດດດ່ຽວ
ໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ສິທິມະນຸດດໍາ ເນີນໄປໄດ້ດີ, ແຕ່ອາດເປັນປາກົດການທີ່ສະແດງ
ໃຫ້ເຫັນເຖິງບັນຫາຊໍາເຮື້ອທີ່ກວ້າງ ແລະເລິກແລບລົງໄປອີກ.*

*ເຮົາຖາມວ່າ ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແລະວິທີການອັນໃດ ທີ່ຈະມາແກ້ໄຂ
ບັນຫາສິທິມະນຸດອັນອື່ນ ໃນເມື່ອທາງ ການລາວ ຍັງຄົງເພິກເສີຍຕໍ່ກໍລະນີຕໍ່ໄປ? ²*

1 ຂໍ້ແນະນຳ ແລະຄຳຕອບ ແມ່ນສາມາດເບິ່ງໄດ້ທີ່

<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/UPR/Pages/LASession21.aspx>

2 ຈາກການລົງນາມຂອງ 145 ອົງການ, ແລະເຜີຍແຜ່ກ່ອນກອງປະຊຸມ UPR ໃນເດືອນມັງກອນ. ພ້ອມທັງໄດ້ປະກອບເຂົ້າໃນຈົດໝາຍເຖິງຄະນະທູດປະຈຳອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ຈາກຫຼາຍປະເທດ ທີ່ກຸງເຈນີ ວາພາຍຫຼັງຈາກການປະຊຸມ.